

PLAN FOR HELSESTASJON
Svangerskap, sped- og småbarn

ÅRDAL KOMMUNE

2019 – 2023

INNHALD

Innhold

INNHALD.....	2
INNLEIING	3
ORIENTERING	5
ORGANISERING.....	5
MÅLGRUPPE	5
KVALITETSMÅL.....	5
LOVGRUNNLAG	6
FORSKRIFTER	6
FAGLEGE RETNINGSLINJER, VEILEDARAR M.M.	7
INNHALD I PLANEN.....	7
OVERSIKT OVER TILRÅDDE KONTROLLAR HJÅ JORDMOR.....	8
RUTINAR FOR KONTROLL I SVANGERSKAPET	8
OVERSIKT OVER FASTE KONTROLLAR PÅ HELSESTASJONEN.....	10
FASTE BROSJYRER/ INFORMASJON TIL UTDELING PÅ HELSESTASJON.....	11
RETTLEIAR FOR HELSESTASJONSPROGRAMMET FOR BORN 0-6 ÅR	12
HOVUDMÅL VED HELSESTASJONSBESØK.....	16
DELMÅL VED ALLE KONTROLLAR PÅ HELSESTASJONEN.....	17
TVERRFAGELEG SAMARBEID	18

INNLEIING

I tråd med gjeldande lovverk skal kommunen ha plan for sine helsetenester. Helsestasjon og skulehelsetenesta er deltenester som skal ha sine eigne planar i ein samla plan for helsetenestene. Behovet for førebyggjande og helsefremjande arbeid er stort og vart opphavleg retta mot spedbarnsdød, tuberkulose og andre infeksjonssjukdomar. Underernæring og dårlege hygieniske forhold skapte store vanskar i befolkninga. Med betre levkår og medisinske framskritt har folkehelseproblema endra seg. Det er i dag større behov for miljø- og åtferdsretta tenester frå helsestasjonen.

«Plan for helsestasjon, Svangerskap, sped- og småbarn» har fokus på helsestasjonen sine tenester og utfordringar, og skal sikra ei målretta og forsvarleg helseteneste.

Helsestasjonen tek utgangspunkt i eit holistisk menneskesyn. Det vil seia at alle menneske må bli sett i ein heilskap samansett av fysiske, psykiske, sosiale og åndelege komponentar. Alle menneske er likeverdige, uavhengig av alder, kjønn, nasjonalitet, tru eller seksuell legning. For helsestasjonen er det grunnleggjande å fokusera på brukaren sine ressursar og meistringskompetanse.

Helsestasjonen skal vera ein aktiv pådrivar for å styrkja det førebyggjande og helsefremjande arbeidet i Årdal kommune. Helsestasjonen har gravide, barn/unge 0 – 20 år og deira foreldre som målgruppe. Det vert utført kontrollar i svangerskap, sped- og småbarnskontrollar, skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom. I tillegg har helsestasjonen arbeid med reisevaksining, influensavaksining, høyrselekskontrollar og krisearbeid.

Det er i dag tilsett jordmor, helsesjukepleiarar og helsestasjonslegar på helsestasjonen. Helsestasjonslegane er medisinsk fagleg ansvarleg for helsestasjonen. Den enkelte lege, helsesjukepleiar og jordmor har det faglege ansvar for sine respektive fagområde.

Helsestasjonen samarbeider mykje med barnehagar, skular, barnevern, PPT, tannhelse, fysio- og ergoterapi, psykisk helsevern, BUP, NAV, bu- og miljøtenesta og politi. Kommunen har i fleire år vore deltakarar i eit nasjonalt prosjekt for å betre det tverrfaglege samarbeidet: "Betre Tverrfagleg Innsats", BTI. Det er utarbeidd handlingsretteleiar og arbeidsdokument for at alle instansar skal kunna avdekka behov og utfordringar hjå barn og familiar tidleg, og for å setja i verk tidleg innsats. Dette skal dokumenterast på forsvarleg vis via stafettlogg. Helsestasjon er med i pådrivargruppa for BTI.

Me ser i dag at det er endring i utfordringane på helsestasjonen. Kortare liggetid på fødeavdeling utfordrar kommunehelsetenesta til tidleg kontakt for å støtta opp under vanskar med fødselsoppleving/ barseltid, amming og tilknytning mellom barn og foreldre. Økonomi, jobb, språk, media, relasjonar og krav i samfunnet utfordrar foreldrerolla. Desse utfordringane i samfunnet gjer lågterskeltilbodet til helsestasjonen sentralt. Grensesetting, søvnevanskar, skulevegving, motorikk, etevanskar og samspelsvanskar er stadig større del av jobbinnhaldet på helsestasjonen. Dette er utfordringar som krev arbeid over tid, og oftast tett samarbeid på tvers av profesjonar.

Plan for helsestasjonen inneheld oversikt over kontrollar hjå jordmor, helsesjukepleiar og helsestasjonslege. Den er meint som ein retteleiar i det daglege arbeidet for alle som jobbar ved helsestasjonen og som hjelp ved opplæring til arbeid ved helsestasjonen. I tillegg er planen ein dokumentasjon av innhaldet i tenesta og inngår som ein del av kvalitetssikringa.

Kvalitetssikringa på helsestasjonen tek utgangspunkt i «*Nasjonale faglege retningslinjer for det helsefremmande og førebyggjande arbeidet i helsestasjon, skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom*» og «*Nasjonale faglege retningslinjer for svangerskapsomsorg*». Denne lokale planen er utarbeida av leiande helsesjukepleiar og er tilpassa Årdal kommune.

Årdal, 04.11.19

Anne Berit Lerum, Leiande helsesjukepleiar

ORIENTERING

ORGANISERING

I Årdal kommune rapporterer helsestasjonen til tenesteleiar med ansvar for helse. Helsestasjonen har leiande helsesjukepleiar med fag-, personal- og økonomisk ansvar for helsestasjonsdrifta. Det er 4,5 helsesjukepleiarstillingar og ei jordmorstilling. Den leiande funksjonen ligg til ei av helsesjukepleiarstillingane. Helsestasjonslegane har faste timar på helsestasjonen.

Jordmor nyttar halve stillinga til svangerskapskontrollar i Årdal. Resten av stillinga er knytt til Paviljongen barselavdeling ved Lærdal sjukehus.

Helsesjukepleiarane har faste kontordagar på helsestasjonane og på alle skulane.

Organisasjonskart og helsestasjonen sin plass inngår i kvalitetssikringshåndboka til helsestasjonen.

MÅLGRUPPE

Plan for helsestasjon er tiltenkt svangerskapsomsorg og sped- og småbarnsomsorg. Tenesta er eit lågterskel tilbod og skal vera lett tilgjengeleg for alle brukarar i målgruppa. Det bur om lag 5250 menneske i Årdal og fødselstala ligg i snitt på 50-60 per år.

KVALITETSMÅL

Gravide og familiar med born 0-5 år er ivaretekne.

OVERORDNA MÅL FOR TENESTA:

- Fremma fysisk og psykisk helse
- Fremma gode sosiale og miljømessige tilhøve
- Førebyggja sjukdom og skade

Dette gjennomførast ved at helsestasjonen har, og utfører:

- Eit oppdatert tverrfagleg helsestasjonsprogram
- Oppdaterte prosedyrer og rutinar for oppfølging av avvik frå vedtekne kurver og normer
- Oppdaterte skjema- og brosjyre oversikt
- Oppdaterte informasjonsbrosjyrer
- System for innsynsrett og overføring av journal ved flytting
- Oppdaterte opplysningar frå folkeregister
- Tilbod om grupperettleing
- Tilbod om gruppetreff 0-1 år
- Oversiktleg elektronisk avtalebok
- Opningstid alle kvardagar. Telefon vert overført til sentralbord når helsesjukepleiar er utilgjengeleg
- Oppdatert helsestasjonsprogram for journalføring og dokumentasjon av tenesta etter gjeldande lovverk
- Leverer tal til KOSTRA for statistikk
- Vaksinerer og registerer vaksinerer til SYSVAK etter gjeldande regelverk

LOVGRUNNLAG

Plan for helsestasjonen byggjer på «*Nasjonal fagleg retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelseteneste og helsestasjon for ungdom*» og «*Nasjonal fagleg retningslinje for svangerskapsomsorg*» som gir klare nasjonale føringar for tenesteområdet. Helsestasjonen vert styrt etter ei rekke lover, forskrifter, rettleiarar og rundskriv. Plan for helsestasjonen inneheld ikkje gjennomgang av lovverk. Lovverket er dokumentert i Kvalitetshåndbok for helsestasjonen. Lovene som helsestasjonen jobbar ut frå er:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstenester (2011)
- Lov om folkehelsearbeid (2011)
- Lov om helsepersonell (2012)
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (2012)
- Lov om forbod mot kjønnslemlestelse (1995)
- Lov om vern mot smittsomme sykdommer (1994)
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd (2006)

FORSKRIFTER

- Kommunens helsefremjande og førebyggjande arbeid i helsestasjons- og skulehelsetenesta (2005)
- Legemiddelhandtering for verksemder og helsepersonell som yter helsehjelp (2008)
- Nasjonalt vaksinasjonsprogram (2009)
- Individuell plan etter helselovgiving og sosialtenestelova (2004)
- Internkontroll i sosial- og helsetenesta (2002)
- Smittefarleg avfall frå helseteneste og dyrehelseteneste mv (2005)
- Varsling og tiltak ved alvorlege hendingar av betydning for internasjonal folkehelse (IHR-forskrift) (2007())
- Tuberkulosekontroll (2009)
- Innsamling og behandling av helseopplysningar i Nasjonalt vaksinasjonsregister (2003)
- Allmenfarlege smittsame opplysningar (1995)

FAGLEGE RETNINGSLINJER, VEILEDARAR M.M.

- *Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom (2017)*
- *Barselomsorgen, nytt liv og trygg barseltid for familien (IS-2057)*
- *Nasjonale faglige retningslinjer for undersøkelse av syn, hørsel og språk hos barn (IS-1235)*
- *Retningslinjer for oppfølging av for tidlig fødte barn (IS-1419)*
- *Fra bekymring til handling – en veileder om tidlig intervensjon på rusområdet (IS-1742)*
- *Nasjonale faglige retningslinjer for veiing og måling i helsestasjon og skolehelsetjenesten, (IS 1736) 2011*
- *Nasjonale faglige retningslinjer for primærhelsetjenesten. Forebygging, utredning og behandling av overvekt og fedme hos barn og unge, IS-1734*
- *Gravide i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og oppfølging av familiene til barnet når skolealder (IS-1876)*

INNHALD I PLANEN

Det vert presentert ei oversikt over faste kontrollar hjå jordmor og på helsestasjonen. Planen inneheld kvalitetsmål, delmål og rutinar for faste besøk hjå jordmor og på helsestasjonen. Det er sett opp prosedyrer for kvart besøk.

Prosedyrer ved helsestasjonen finn ein i kvalitetshåndboka til helsestasjonen. ACOS- sak 18/1514.

OVERSIKT OVER TILRÅDDE KONTROLLAR HJÅ JORDMOR

Kontroll	Svangerskapsalder	Kven/ kvar
1	6-10 veker	Fastlege
2	13 veker	Jordmor (evt lege)
Ultral lyd	Ca veke 18	Sjukehus/ fødeavdeling Henvist av fastlege
3	20 veker	Jordmor (evt lege)
4	24 veker	Jordmor (evt lege)
5	28 veker	Jordmor (evt lege)
6	32 veker	Jordmor (evt lege)
7	34 veker	Jordmor (evt lege)
8	36 veker	Jordmor (evt lege)
9	38 veker	Jordmor (evt lege)
10	40 veker	Jordmor (evt lege)
Evt	41 veker	Fødestad – overtidskontroll
6v etter fødsel	Etterkontroll for mor	Fastlege

RUTINAR FOR KONTROLL I SVANGERSKAPET

Svangerskap alder	Ansvar	Informasjon	Undersøking
Ca 6 – 10 veker	Fastlege	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utfylling av svangerskapsjournal, Nasjonalt Helsekort for gravide, den gravide tek dette med til vidare kontroll hjå jordmor/ sjukehus, evt 3 kopiar av elektronisk kort ▪ Rus, tobakk ▪ Opne for samtale om vald i nære relasjonar ▪ Vurdere oppfølging vedr blodsukker ▪ Informasjon om kontakt med jordmor/ Kan gå til lege i staden for jordmor Samarbeid mellom jordmor/ fastlege <p>NB!! Blodprøve v 12</p>	<p>Blodpr: Hb, Rubella, HbA1c, Blodtype, Frivillig: Chlamydia, Toksoplasmose, Syfilis, HIV</p> <p>Urin: Stix, uricult</p> <p>BT</p> <p>Henvisning til UL veke 18</p> <p>Lytte på hjerte/ lunger</p> <p>TWEAK – rusvanar</p> <p>Vekt</p> <p>Anamnese, psykisk/ somatisk</p> <p>Tidlegare svangerskap, vanskar?</p>
Ca 13 veker	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Vurdere oppfølging vedr blodsukker ▪ Samtale om rus/ tobakk ▪ Informasjon om kontrollar ▪ Anamnese ▪ Helsesamtale kost/ søvn/ aktivitet/ jobb/vald ▪ Tidlegare svangerskap ▪ Informasjon om trening/ fysioterapi ▪ Evt oppfølging av avvikande blodprøvar ▪ Dele ut BAM og anna skriftleg informasjon 	<p>BT</p> <p>Urinstix</p> <p>S/F mål</p> <p>Vekt</p> <p>Evt oppfølging av bl pr?</p> <p>Fosterlyd</p>
Ca 18 veker	Fødestad/ Sjukehus		Ultral lyd
Ca 20	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ behov ▪ Spørjeskjema EPDS, samtale kjensler 	<p>BT</p> <p>Urinstix</p> <p>S/F mål</p> <p>Vekt</p> <p>Fosterlyd</p>
Ca 24	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ behov ▪ Spørjeskjema EPDS, samtale kjensler 	<p>BT + OGTT</p> <p>Urinstix</p> <p>S/F mål</p> <p>Vekt</p> <p>Fosterlyd</p>

Ca 28	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ behov ▪ Samtale om amming, dele ut brosjyre 	BT Urinstix S/F mål Vekt Fosterlyd
Ca 32	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ behov ▪ Skjema sendast til sjukehus 	BT Urinstix S/F mål Vekt Fosterlyd Evt ny BI pr?
Ca 34	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tilby informasjon frå helsestasjon ▪ Tema etter ønske/ behov 	BT Urinstix S/F mål Vekt Fosterlyd
Ca 36	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ behov ▪ Fødselssamtale/ gjennomgang av fødselsatlas 	BT Urinstix S/F mål Vekt Fosterlyd
Ca 38	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ beho 	BT Urinstix S/F mål Vekt Fosterlyd
Ca 40	Jordmor (evt lege)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøking ut frå/ utfylling av Helsekort ▪ Helsesamtale ▪ Tema etter ønske/ behov ▪ Evt bestille overtidskontroll 	BT Urinstix S/F mål Vekt Fosterlyd
Evt 41	Fødestad/ Sjukehus		
Ca 6 v etter fødsel	Fastlege	<ul style="list-style-type: none"> • Generell helse • Psykisk helse • Blødning/ utflod • Rifter/ sting • Prevensjon; Minipiller el spiral 	GU BT Evt Hb på indikasjon

OVERSIKT OVER FASTE KONTROLLAR PÅ HELSESTASJONEN

Alder	Avvikla innan	Vaksine	Helse spl	Lege	Merknad
Heimebesøk	7-10 d etter fødsel		X		Dersom mor er kronisk berar av Hep b skal barnet ha dose 2 av Hep B vaksine ved 4 v alder.
4 v	5v		x		Tema Vald «I trygge hender»
6 v	8v	Rotarix BCG på indikasjon	X	X	
3 mnd	-1/ +2 v	Rotarix, Hexyon, Prevenar 13	X		
4 mnd	-1/ +2 v		X		
5 mnd	-1/ +2 v	Hexyon, Prevenar 13	X		
6 mnd	-1/ +2 v		X	X	
8 mnd	-1/+1 mnd		X		
10 mnd	-1/ +1 mnd		X		
12 mnd	-1/ +1 mnd	Hexyon, Prevenar 13	X	X	
15 mnd	+1 mnd	MMR	X		
18 mnd	+1 mnd		X		
2 år	+3 mnd		X	X	
4 år	+3 mnd		X		

Det vert i tillegg tilbydd 4/5 barseltreff med fokus på:

- Fødsel, tilknytning, utvikling under trygge rammer
- Motorisk utvikling, fysisk aktivitet
- Tannhelse, kost
- Vald i nære relasjonar, påverknad av barn som lever med fysisk/ psykisk vald direkte/ indirekte

FASTE BROSJYRER/ INFORMASJON TIL UTDELING PÅ HELSESTASJON

Alder	Brosjyre/ materiell
Hjå jordmor eller lege	Mat for spedbarn, BAM Gravid, Informasjonsbrosjyre om kontrollar i svangerskapet, Informasjon om utvida tilbod om fødselsscreening, Den beste starten – alkoholfritt svangerskap
Heimebesøk	Krybbedød, Vaksiner, Honning, Innsynsrett/ flytting av journal, Røykfrie innemiljø, Candida, skriv frå Paviljongen om amming/ avføring i starten, D-vitamin, Helsekort, Timekort, BAM spedbarn, Sikring i bil, Motorikk (Fysioterapi) , Saman foreldre og barn, brosjyre om Psykisk helse (EPDS), brannsikring, amnehjelpen, Brosjyre om vald/ overgrep frå Stine Sofies stiftelse
3 månader	Motorisk undersøking hjå fysioterapeut- skjema for underskrift
4 månader	Mat for spedbarn
6 månader	Informasjon om vatn som tørstedrikk
8 mnd	Plakat frå giftinformasjon, Fyrstehjelpshefte, Pass og puss frå 1.tann
10 mnd	Alle barn får øyrebetennelse
1 år	Hefte om språkstimulering
2 år	Brosjyre om vald og overgrep frå SMISO
4 år	Teiknehefte om sunne matval

RETTLEIAR FOR HELSESTASJONSPROGRAMMET FOR BORN 0-6 ÅR

Alder/ kontakt	Ansvarleg	Foreldrerettleiing/ Helseopplysning/ dokumentasjon	Helseundersøking A = anamnese	Vaksinasjon
7-14 dagar heimebesøk	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tema som foreldre ynskjer å ta opp ▪ Informasjon om helsestasjonen sitt tilbod ▪ Barnets trivsel og vektauke ▪ Samtale om vald, brosjyre ▪ Amming, anna ernæring, vitamin D (frå 4 veke) ▪ Info om brystbetennelse/ Candida, ammehjelpen ▪ Samspel, perm "Saman foreldre og barn" Delast ut ▪ Fødseloppleving, foreldrerolle, familie og sosialt nettverk ▪ Mor si fysiske og psykiske helse, brosjyre EPDS ▪ Barnestell og utstyr – brosjyre om sikkerheit delast ut ▪ Inneklima, røyking, rusmidlar, krybbedød, brosjyrer delast ut ▪ Etterkontroll, prevensjon ▪ Informasjon om vaksiner/ vaksinasjonsprogram ▪ Informasjon om styrke, mageleie ▪ Informasjon om innsynsrett, flytting, SYSVAK ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Gjennomgang av familieanamnese, svangerskap og fødsel</p> <p>Gjennomgang av helsekort og fødselsmelding, påfør funn som gir grunnlag for oppfølging.</p> <p>Informere om helsestasjon</p> <p>Hud: Icterus, inspeksjon av navle og A ift fam sjukdom og atopi Hals: Torticollis Kontakt: temperament og initiativ til kontakt Rørsle: Symetri? Hyper-/hypoton?, Syn: blikkontakt Høyrse: OAE? Vekt/ HO: rutinemessig vektmåling og måling av hovudomkrets Lege: på indikasjon</p>	Sjekk om mor er bærer av Hep B, då skal barnet ha dose 2 med Hep B vaksine ved 4 vekers alder.
4 veke	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sjå film om utvikling/ vald «I trygge hender» 	Evt vekt	
6 veke Individuell konsultasjon	Lege og Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming, anna ernæring, vitaminer ▪ Mor si fysiske og psykiske helse, utfylling av EPDS ▪ Samspel ▪ Søvne ▪ Barnestell, ulykker/ skader ▪ Vaksineinformasjon/ førebuing ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Syn: blikkontakt, rødt refleks Høyrse: A, hørselsreaksjon Hals: Torticollis Hjerte: auskultasjon, cyanose, A Lunger: tachypne, inspeksjon/ A Kjønnsorgan hos gutar: testisdecsens Hovud: hovudform, palpasjon av fontanelle, hovudomkrets Munnundersøking Hofte/ ekstremitetar: abduksjonstest i hofte, deformitet, rørsle i armar/ bein, symetri Utvikling og kontaktevne: sosial funksjon/ kontakt, fin/ grovmotorikk Lengde/ vekt: rutinemessig måling av vekt (og lengde)</p>	ROT (Rotavirus) Evt BCG
3 månader Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming, anna ernæring, vitaminer ▪ Språk, kommunikasjon 	<p>Syn: Følgjer gjenstandar Høyrse: Reaksjon? A</p>	DTP (difteri, tetenus, kikhoste)

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samspel, tilknytning ▪ Søvn ▪ Ulykker, skader, inneklima, røyking, rusmidlar ▪ Vanlege infeksjonar, vaksiner ▪ Informasjon om 4 mnd us hjå fysioterapeut, skjema 	<p>Hofter/ bein: abduksjonstest, fotstilling</p> <p>Hovud: Omkrets, styrke nakke</p> <p>Utvikling: sosial funksjon/ kontakt, fin/ grovmotorikk</p> <p>Lengde/ Vekt: rutinemessig måling av vekt og lengde</p> <p>Lege: på indikasjon</p>	<p>Hib (haemophilus influenzae)</p> <p>IPV (Poliomyelitt)</p> <p>PKV (pneumokokk konjugat)</p> <p>Hep B</p> <p>ROT (Rotavirus)</p>
4 månader Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming, anna ernæring, informasjon om introduksjon til fast føde, "mat for spedbarn" ▪ Samspel ▪ Søvn ▪ Språk, kommunikasjon ▪ Reaksjon på vaksine? ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde og hovudomkrets</p> <p>Motorisk us: etter retningslinjer, gripetak, midtlinje, mageleie, rulle</p> <p>Lege: på indikasjon</p>	
5 månader Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming, ernæring, introduksjon til fast føde ▪ Samspel, tilknytning ▪ Tannhelse, gode vanar, brosjyre ▪ Språk ▪ Søvn ▪ Vaksineinformasjon ▪ Sosialt nettverk ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde og hovudomkrets</p> <p>Utvikling: sosial funksjon/ kontakt, fin/ grovmotorikk, interesse for rørsle</p> <p>Lege: på indikasjon</p>	<p>DTP (difteri, tetenus, kikhoste)</p> <p>Hib (haemophilus influenzae)</p> <p>IPV (Poliomyelitt)</p> <p>PKV (pneumokokk konjugat)</p> <p>Hep B</p>
6 månader Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar og lege	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming, kosthold ▪ Vatn som tørstedrikk, vasskopp ▪ Språk, leik ▪ Familiefunksjon ▪ Barneulykker, skadar, brosjyre ▪ Samspel, tilknytning ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Syn: A, Intrykk av syn, strabisme</p> <p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde og hovudomkrets</p> <p>Hørsel: A, inntrykk av at barnet høyrer, skvett, snur seg etter lyd</p> <p>Hjerte: A, askultasjon</p> <p>Munnundersøking</p> <p>Hofter: abduksjonstest</p> <p>Utvikling: sosial funksjon/ kontakt, fin/ grovmotorikk, interesse for rørsle</p> <p>Kjønnsorgan hos gutar: testisdecsens</p>	
8 månader Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming ▪ Kosthald ▪ Tenner, tannpuss, fluor ▪ Tilknytning, lausriving ▪ Samspel, tilknytning ▪ Språk ▪ Ulykker ▪ Nettverk, familie ▪ Førebuing til arbeid? ▪ Førstehjelp, giftinformasjon ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Syn: A, Intrykk av syn, strabisme</p> <p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde og hovudomkrets</p> <p>Hørsel: A, inntrykk av at barnet høyrer, skvett, snur seg etter lyd</p> <p>Utvikling: sosial funksjon/ kontakt, fin/ grovmotorikk, interesse for rørsle</p> <p>Lege: på indikasjon</p>	
10 månader Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amming, evt avvenning, kosthald ▪ Tilknytning, lausriving ▪ Empatiutvikling ▪ Søvn ▪ Språk ▪ Interesse for rørsle ▪ Dokumentasjon i elektronisk Journal 	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde og hovudomkrets</p> <p>Utvikling: sosial funksjon/ kontakt, fin/ grovmotorikk, pinsettgrep, reiser seg, sit, akar seg, vinkar, klappar</p> <p>Lege: på indikasjon</p>	

12 månader Individuell konsultasjon	Helsesjokepleiar og lege	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ernæring, matlyst ▪ Søvn ▪ Språk ▪ Ulykker, skadar ▪ Sjølvstende ▪ Sjukdommar ▪ Tannstell ▪ Vaksineinformasjon ▪ Samspel, reaksjon på rusmidlar hjå vaksne ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde og hovudomkrets</p> <p>Utvikling: sosial utvikling, kontaktevne, fin/ grovmotorikk, reiser seg, si?, akar seg?, krabbar, går, klatrar</p> <p>Munnundersøking</p> <p>Kjønnsorgan hos gutar: testisdecsens</p> <p>Syn: Intrykk av syn, sjeling, A</p> <p>Høyrse: innrykk av barnet, snur det seg etter låge lydar/ ulike frekvensar?</p> <p>Hjerte: A, askultasjon</p> <p>Lunger: A, Obstruktive episodar?</p> <p>Hofter: abduksjonstest</p>	<p>DTP (difteri, tetenus, kikkhoste)</p> <p>Hib (haemophilus influenzae)</p> <p>IPV (Poliomyelitt)</p> <p>Hep B</p> <p>PKV (pneumokokk konjugat)</p>
15 månader Individuell konsultasjon	Helsesjokepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosthald ▪ Tannstell ▪ Leik/ aktivitet ▪ Søvn ▪ Språk, forståing ▪ Barneoppdraging ▪ Sjølvkjensle ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde</p> <p>Syn: Intrykk av syn, sjeling, A</p> <p>Høyrse: innrykk av barnet, snur det seg etter låge lydar, ulike frekvensar?</p> <p>Hovud: Hovudmål på indikasjon</p> <p>Motorikk:</p> <p>Lege: på indikasjon</p>	<p>MMR (meslingar, kusma, raude hundar)</p>
18 månader Individuell konsultasjon	Helsesjokepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosthold ▪ Tannstell ▪ Grensesetting ▪ Leik/ aktivitet ▪ Sjølvoppfatning/ sjølvstende ▪ Språk, smokk ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde</p> <p>Hovud: Hovudmål på indikasjon</p> <p>Motorikk: går, teikne, bygge, leike, klatre, klappe, vinke</p> <p>Hud: utslett, plager, eksem</p> <p>Oppfølging/ Tilvising: Sjeling, tvil om syn/ høyrse, bekymring for barnet, manglande pinsettgrep, barnet reiser seg ikkje, barnet har ingen enkeltord</p>	
2 år Individuell konsultasjon	Helsesjokepleiar og lege	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kost, etevanar, tannhelse ▪ Språk, SATS, ny ktr etter 6 mnd dersom ikkje 40 ord ▪ Søkensjalusi ▪ Aktivitet, leik ▪ Søvn ▪ Bleier/ potte/ WC ▪ Smokk, avvenning ▪ Skader, ulykker, brosjyre ▪ Observere kropp, snakke med foreldre om konsekvensar ved vald/ overgrep ▪ TV og video ▪ Sosialt nettverk ▪ Samspel med andre ▪ Psykisk helse <p>Dokumentasjon i elektronisk journal 2,5 og/ eller 3 års kontroll på indikasjon</p>	<p>Lengde, vekst: måling av vekt, lengde</p> <p>Hovud: Hovudmål på indikasjon</p> <p>Motorikk: går, bøyer/ rettar seg med god balanse, teikne, bygge, leike, klatre, klappe, vinke, trappegang</p> <p>Hud: utslett, plager, eksem, merker</p> <p>Munnundersøking</p> <p>Syn: Intrykk av syn, sjeling, A</p> <p>Høyrse: innrykk av barnet, snur det seg etter låge lydar</p> <p>Tenner: Inspeksjon, A</p> <p>Kjønnsorgan hos gutar: testisdecsens</p> <p>Hofter/ bein: Går utan å halte, smerter</p> <p>Lunger: A, Obstruktive episodar?, røykevanar føresette?</p>	

4 år Individuell konsultasjon	Helsesjukepleiar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosthald, etevanar, tannhelse ▪ Utvikling/ aktivitet ▪ Sjølvstende, påkledning, toalett ▪ Søvn ▪ Snakke med barnet om å eige kroppen sin, ingen har lov å slå eller ta på deira kropp utan at barnet vil ▪ Språk, Språk 4, samarbeid med bhg/ PPT ved sein utvikling ▪ Læring, meistring ▪ Sosialt nettverk ▪ Samspel med foreldre/ andre ▪ Kjensler ▪ Aktivitet, symetri ▪ Dokumentasjon i elektronisk journal 	Lengde, vekst: måling av vekt, lengde Syn: synstest, Lea, Isihara, TNO, nedsett meir enn 6/9 - tilvis Høyrse: Høyrsestest, 500, 1000, 3000, 6000 Hz, 25 dB, nedsett høyrse-tilvis Motorikk: stå på eit bein, hinke, hoppe, kaste/ ta i mot ball, rulle, aktiv?, blyantgrep, Lege: på indikasjon eller ynskje frå foreldre	
---	------------------	--	---	--

Ved avvik, jf. Kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, må barnet henvisast vidare.

Dersom foreldre viser teikn på manglande evne til omsorg må dette takast opp med foreldre og det må henvisast til rett instans; lege, psykolog, barnevern eller andre. Barnet må ivaretakast.

4 mnd   Motorisk undersøking hjå fysioterapeut

3 år   Inkalling til tannpleiar

Premature   Eige oppfyljingsprogram ut frå prematuritet

HOVUDMÅL VED HELSESTASJONSBESØK

KONTROLL	HOVUDMÅL
Heimebesøk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Det er knytt kontakt med familien ▪ Foreldre kjenner til helsestasjonen og oppfølging ▪ Barnet er observert ▪ Dannar grunnlag for vidare oppfølging
4v	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Førebygge vald i nære relasjonar rundt filmen «I trygge hender»
6v	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontakt med foreldre er etablert ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Barnet er vaksinert med Oral vaksine, evt ic BCG vaksine
3 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Barnet er vaksinert med intramuskulære og oral vaksine
4 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp
5 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Barnet er vaksinert med intramuskulære vaksiner
6 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Lege og helsesjukepleiar får eit heilheitsintrykk av barnet og samspel med foreldra
8 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp
10 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp
12 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lege og helsesjukepleiar får eit heilheitsintrykk av barnet og samspel med foreldra ▪ Familien sitt behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Barnet er vaksinert med intramuskulære vaksiner
15 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Barnet er vaksinert med subcutan vaksine
18 mnd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp
2 år	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lege og helsesjukepleiar får eit heilheitsintrykk av barnet og samspel med foreldra ▪ Foreldra sitt behov for rettleiing og støtte er ivareteke ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp
4 år	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helsesjukepleiar får eit heilheitsintrykk av barnet og samspel med foreldra ▪ Barnet sin vekst, trivnad og utvikling er observert, registrert og vert fulgt opp ▪ Foreldra sitt behov for rettleiing og støtte er ivareteke
Barseltreff	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Foreldre knyter nettverk ▪ Foreldre får informasjon om aktuelle tema ▪ Foreldre sine behov for rettleiing og støtte er ivareteke

DELMÅL VED ALLE KONTROLLAR PÅ HELSESTASJONEN

- + Foreldre er trygge på barnet sine evner til kontakt, og viser samspel med barnet
- + Kvaliteten på samspelet mellom barnet og foreldre er styrka. Sanseutvikling er registrert
- + Barnet sin motoriske og somatiske utvikling tilsvarende alder er kartlagt
- + Foreldre er trygge på barnet sitt behov for ernæring
- + Foreldre er trygge på barnet sitt behov for munn- og tannstell
- + Foreldre kan tolke barnet sitt behov for aktivitet, søvn og kvile
- + Helsestasjonen fokuserer og støtter opp om foreldrerolla og identifiserer familiar med ekstra behov for oppfølging
- + Helsestasjonen informerer/ samtaler om førebygging av vald, ulykker, skader og observerer om barnet kan vere utsett for vald eller omsorgssvikt
- + Vaksinasjon vert gjennomført etter nasjonalt vaksineprogram med samtykke frå foreldre
- + Foreldre deltek i grupper på helsestasjonen for å danne nettverk og gjere seg nytte av andre foreldre sine erfaringar, kompetanse og kunnskap

TVERRFAGELEG SAMARBEID

TIDLEG INTERVENSJON VED RUS, GRAVIDE

Ved vanskar for den gravide i høve rus vert det danna team av jordmor, helsesjukepleiar, lege, NAV, Barnevern og andre aktuelle partar.

BARN OG UNGE I FOKUS

Det tverrfagelege samarbeidet for barn og unge er nedfelt i arbeidsdokumentet "Barn og unge i fokus". Dette ligg tilgjengeleg på kommunen sine nettsider. Ein føresetnad for samarbeid er samtykke frå foreldre. Den som sit med ei bekymringssak har ansvar for å innhenta samtykke frå foreldre til å samarbeida med andre instansar.

TVERRFAGELEGE MØTER I BARNEHAGEN

Ein gong kvart halvår kallar barnehagen inn til tverrfagleg samarbeidsmøte. Møtet vert halde i barnehagen. Helsestasjon, 2-3 frå barnehagen, PPT, barnevern og psykisk helsevern er deltakarar. På desse møta kan ein drøfte generelle saker, case, anonyme saker, utveksle generell informasjon eller drøfte særlege utfordringar. Foreldre skal samtykke dersom ein skal handsame enkeltsaker. Det eine av desse møta har nokre år vorte samanslått til eit felles temamøte med alle barnehagar og samarbeidande instansar.

SAMARBEIDSMØTER MED BUP, PPT, PSYKISK HELSEVERN OG BARNEVERN

Om lag to gonger kvart halvår har BUP, psykisk helsevern, helsestasjon og PPT felles møter i PPT sine lokale. Den enkelte instans kan ta opp enkeltsaker eller generelle utfordringar. Saker kan drøftast anonymt eller den instans som presenterar saka har innhenta samtykke frå foreldre til å drøfte saka.

BTI

Betre Tverrfageleg Innsats (BTI) er eit nasjonalt satsingsområde der Årdal kommune er ein av 8 kommunar i landet som har vore med i utprøving for å få i gang meir målretta samarbeid på tvers av tenester. Det er utarbeidd felles retningslinjer med bekymringsskala og mål om å løysa utfordringar for barn og familiar på eit lågast mogeleg nivå. Det vert jobba med stafettholdar (kven har saka), stafettlogg (elektronisk journalsystem der også foreldre har innsikt) og nettverksmøter. Helsestasjonen er med i pådrivargruppa for BTI.

LEGE

Helsestasjonslege/ skulelege har faste tider på helsestasjonen. Helsesjukepleiar og lege samarbeider om screeningkontrollar ved 6veker, 6 månader, 1 år og 2 år. Barn og unge får time hjå helsestasjonslege på indikasjon. Legane kan ta del i fagmøter kvar 4.veke. Samarbeidsmøter 1-2 gonger årleg.

TANNHELSE

Det er faste møter mellom helsesjukepleiar og tannpleiar to gonger kvart år. Tannpleiar er med på barseltreff og foreldremøter i 4., 5. og 8. klasse. Tannpleiar/ tannhelsetenesta kan kontaktast ved bekymring/ undring over tann/ munn skadar og uhell.

FYSIOTERAPI

Barnefysioterapeut og helsesjukepleiar held til i same kontorfellesskap og samarbeider tett om den motoriske utviklinga til barn. Barnefysioterapeuten har 4 mnd undersøking av alle barn. Fysioterapeut er med på barseltreff om motorisk utvikling og fysisk aktivitet.